

Зміни в терапії цукрового діабету й ожиріння через науку та інновації

Пресбрифінг компанії Novo Nordisk

Цукровий діабет та ожиріння – це глобальні проблеми сучасного суспільства. На сьогодні у світі майже пів мільярда осіб мають діабет і понад 700 млн живуть з ожирінням. Серед фармацевтичних гігантів лідером у боротьбі з цими серйозними хронічними захворюваннями є данська компанія Novo Nordisk. У рамках міжнародного пресбрифінгу, що відбувся 18 травня, керівники Novo Nordisk поділилися тим, який внесок робить компанія для зменшення тягаря діабету й ожиріння у світі та в Україні.

Відкрили пресбрифінг глобальний віцепрезидент із медіа та цифрових технологій Ембрі Браун Морлі та віцепрезидент із комунікацій Кан Окар, які представили програму заходу й дали були його модераторами.

Головний виконавчий директор і президент Novo Nordisk Ларс Фрюєргард Йоргенсен привітав учасників пресбрифінгу та зазначив, що з 1923 року головна мета компанії – бути рушієм змін для подолання діабету й інших серйозних хронічних захворювань, на які страждають сотні мільйонів людей у всьому світі.

Найбільшим внеском Novo Nordisk як фармацевтичної компанії є наука й інновації, які створюють продукти для людей із цими захворюваннями, але також дуже важливими є профілактика та забезпечення доступу пацієнтів до ліків. Компанія дуже пишається тим, що 20 років тому заснувала Всесвітній фонд боротьби з діабетом (World Diabetes Foundation), який відтоді реалізував понад 600 проектів більш ніж у 100 країнах. Близько 40 міст світу, зокрема Київ, залучені в ініціативу Cities Changing Diabetes («Міста долають діабет»), яка сприяє поширенню різноманітних знань щодо контролю та подолання діабету в містах.

Загалом корпоративна стратегія Novo Nordisk має чотири пріоритети:

- посилення лідерства в діабеті завдяки інноваційним лікарським препаратам та покращення прогнозу для пацієнтів;
- збільшення варіантів лікування ожиріння шляхом створення нових препаратів та розширення доступу до лікування у різних країнах світу;
- широке використання всього портфолію препаратів у напрямі рідкісних захворювань та розширення в лікуванні суміжних захворювань;
- налагодження сильних позицій завдяки розробці конкурентоспроможних препаратів і науковому лідерству в інших серйозних хронічних захворюваннях, таких як серцево-судинні хвороби, хвороба Паркінсона, неалкогольний гепатоз печінки тощо.

Для реалізації цих пріоритетів компанія розробила низку стратегічних прагнень до 2025 року, які включають сталий розвиток з урахуванням екологічного аспекту та соціального внеску, комерційну й фінансову складові, а також інновації та терапевтичний фокус.

Виконавчий віцепрезидент із наукових досліджень і раннього розвитку Маркус Шиндлер розповів, як Novo Nordisk застосовує найновіші технології для боротьби з найстарішим викликом – цукровим діабетом.

Протягом майже століття Novo Nordisk удосконалює лікування діабету, щоб поліпшувати життя людей. Мільйони пацієнтів отримують користь від інноваційних препаратів компанії, водночас поширеність цукрового діабету продовжує зростати. Діабет залишається великим тягарем для систем охорони здоров'я, але також і для пацієнтів, які живуть із хронічним захворюванням. Науковий пошук Novo Nordisk орієнтований на пацієнта й намагається вирішити ті проблеми, які порушують повсякденне життя хворих на діабет. Однією з таких проблем є необхідність частих ін'єкцій: багато пацієнтів мріють,

щоб інсулін можна було застосувати хоча би раз на тиждень. Є сподівання, що ця мрія може незабаром здійснитися завдяки інноваційному інсуліну ікодек, призначеному для введення 1 раз на тиждень. Такого результату досягли шляхом подовження часу напівжиття молекули інсуліну та зменшення її афінності до рецепторів. У нещодавно опублікованому клінічному дослідженні 3а фази ONWARDS 2 за участю 526 пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу було встановлено, що інсулін ікодек продемонстрував краще зниження рівню глікованого гемоглобіну (HbA_{1c}), аніж інсулін для щоденного лікування. Після 26 тижнів лікування рівень глікованого гемоглобіну (HbA_{1c}) із загального вихідного 8,13% знизився на 0,93% у групі інсуліну ікодек порівняно з 0,71% у групі інсуліну деглюдек (розрахована різниця в лікуванні: -0,22%). Водночас групи не відрізнялися за частотою гіпоглікемії та тяжких гіпоглікемічних подій. Результати дослідження свідчать, що інсулін ікодек завдяки менш частим ін'єкціям спроможний поліпшити якість життя людей із діабетом, підвищити комплаєнс і зрештою покращити довгостроковий прогноз.

Інша проблема стандартної інсулінотерапії полягає в тому, що глюкозознижувальна дія екзогенного інсуліну не залежить від рівня глікемії; із цим пов'язані потенційні гіпоглікемічні епізоди та необхідність часто контролювати рівень цукру в крові. А що як створити «розумний» інсулін, який був би активним лише тоді, коли рівні глюкози високі, та припинив свою дію за нормальних рівнів? Саме таку молекулу, яку назвали «глюкозочутливий інсулін» (glucose sensitive insulin, GSI), нині розробляє Novo Nordisk. У дослідженні 1 фази молекула GSI 845 продемонструвала глюкозочутливі властивості, сприятливий профіль переносимості та безпеки.

Компанія Novo Nordisk також працює над потенційним зціленням цукрового діабету 1 типу за допомогою стовбурових клітин. У доклінічному дослідженні на моделі діабету в тварин трансплантація острівців, отриманих від людських ембріональних стовбурових клітин, забезпечувала нормалізацію рівнів глюкози крові, й цей ефект був стійким і дуже тривалим. Окрім діабету, Novo Nordisk досліджує стовбурові клітини для лікування серцевої недостатності та хвороби Паркінсона. Серед інших інновацій Novo Nordisk у веденні діабету, які незабаром можуть стати реальністю, – інсулін для перорального прийому та ДНК-імунотерапія для запобігання розвитку цукрового діабету 1 типу.

До пресбрифінгу за допомогою відеозв'язку із Цюриху долучився **виконавчий віцепрезидент із міжнародних операцій Майк Дустар**. Його доповідь була присвячена ожирінню – одному з найбільш поширених і складних захворювань сучасності.

Сьогодні у світі налічують 764 млн людей з ожирінням; за прогнозами, до 2030 року ця цифра зросте до 1 млрд. Із цих 764 млн приблизно 157 млн – діти, і це «бомба сповільненої дії», оскільки 4 із 5 дітей з ожирінням матимуть цей стан і в дорослому віці.

Попри всім відомі негативні наслідки ожиріння, в багатьох країнах воно дотепер не визнається хворобою,

ймовірно, через кількість причин розвитку, які не повністю зрозумілі. Крім переїдання та вживання нездорової їжі, в патогенезі ожиріння беруть участь генетична схильність, нестача сну, психічні проблеми, стрес, стигматизація та поганий доступ до охорони здоров'я.

Ожиріння – надто велика проблема, яку не може розв'язати одна компанія, тому Novo Nordisk активно співпрацює з глобальними партнерами, приміром з UNICEF, для профілактики надлишкової ваги й ожиріння в дітей. В ініційованому компанією міжнародному дослідженні ACTION teens було продемонстровано, що 80% підлітків з ожирінням, обстежених лікарем первинної ланки, вже мають принаймні одне супутнє захворювання. Водночас третина батьків не усвідомлюють, що їхня дитина страждає на ожиріння, а 87% лікарів первинної ланки після отримання диплома не проходять спеціального навчання з ожиріння й тому не здатні ефективно допомагати таким пацієнтам.

Тему ожиріння продовжила **Ембрі Браун Морлі**, запросивши до студії **Франческу Кунанан** – дівчину, яка живе з ожирінням, і **професора Центру діабету Стено (Данія), експерта з ожиріння Тіну Вільсбол**.

Франческа Кунанан народилася на Філіппінах і у віці 8 років переїхала до Великої Британії. Ожиріння в неї з'явилося, щойно вона почала ходити, численні дієти не працювали. У підлітковому віці дівчина стикнулася із соціальним тиском і стигматизацією через свою вагу, марно намагаючись бути схожою на моделі на відретушованих фотографіях.

Тіна Вільсбол похвалила Франческу за сміливість відкрито говорити про свою проблему, зазначивши, що «бути підлітком – це вже виклик, а бути підлітком з ожирінням – виклик поготів».

За словами Франчески, прийняти себе такою, якою вона є, їй допомогло створення сторінки на одній із соціальних медіаплатформ. Бажанням дівчини було не лише постити модні фото, а й надихати людей будь-якого віку, щоб вони любили своє тіло, були фізично активними й загалом вели здоровий спосіб життя.

Як зауважила Тіна Вільсбол, соціальні мережі й інші медіа є дуже важливими для привернення уваги політиків і суспільства до проблеми та роз'яснення того, що ожиріння насправді є небезпечним станом. Але це потрібно робити «елегантно», уникаючи стигматизації.

Віцепрезидент і генеральний директор Novo Nordisk в Україні та Молдові Владислав Мороз подякував учасникам з України за інтерес до пресбрифінгу й поділився актуальними планами та пріоритетами компанії.

Novo Nordisk – це глобальна фармацевтична компанія, заснована майже 100 років тому (1923 року), зі штаб-квартирою в Данії. Головна мета Novo Nordisk – сприяння змінам, щоб перемогти діабет й інші серйозні хронічні захворювання (ожиріння, рідкісні хвороби – порушення зсідання крові, ендокринні розлади тощо). Головними важелями впливу для цього є інновації, як-от інсулін для застосування 1 раз на тиждень, глюкозочутливий інсулін і стовбурові клітини, котрі, сподіваємося, невдовзі будуть представлені й у нашій країні. Novo Nordisk має близько 48 тис. співробітників у 170 країнах, в Україні компанія представлена майже 30 років.

Як і всі люди в Україні, ми стикнулися з шаленим викликом у вигляді воєнної агресії Росії, й це, безумовно, вплинуло на наше повсякденне життя. Проте хочу запевнити, що всі співробітники українського офісу продовжують працювати, більшість – у дистанційному режимі, щоб забезпечити доступ до лікарських засобів. Від самого початку ми розуміли, що з огляду на переміщення великої кількості людей можуть бути певні проблеми з доступом до інсулінів. На щастя, ще до війни нам вдалося зробити запаси інсулінів й інших препаратів приблизно на 6 міс. На сьогодні поставки в Україну тривають і склади постійно поповнюються.

У перші дні війни фармацевтичний ринок практично зупинився: зачинилася велика кількість аптек, дистриб'ютори не працювали, тому нашим головним напрямом роботи була гуманітарна допомога. Разом із МОЗ України нам вдалося доволі швидко, вже протягом першого тижня, забезпечити досить велику донацію швидких інсулінів і препаратів для лікування гемофілії, яка була розподілена міністерством серед найуразливіших регіонів країни. Після того ми налагодили співпрацю з різними регіональними установами, і понад 50 лікувальних закладів отримали від Novo Nordisk цільові прямі донації, передусім інсуліни. Важливо, що за допомогою партнерів, зокрема пацієнтських організацій, як-от «Пацієнти України» та благодійний фонд «Життєлюб», нам вдалося доставляти життєво необхідні ліки навіть у ті міста й регіони, де була тимчасова окупація або йшли активні бойові дії. Сьогодні ми також співпрацюємо з міжнародною гуманітарною організацією Direct Relief, продовжуємо спільну роботу з МОЗ, і найближчими тижнями в Україну буде поставлена велика партія гуманітарної допомоги від Novo Nordisk, зокрема інсуліни та ГлюкаГен®1 мг ГіпоKit, які на 2-2,5 міс забезпечать потреби людей із діабетом. Загалом кількість інсулінів на наших складах є достатньою, тож якихось проблем із доступом до препаратів не очікується, хоча, звісно, він не є рівномірним по всій Україні. Нестабільні регіони перебувають під постійним фокусом компанії для того, щоб відновити постачання завдяки або гуманітарній допомозі, або комерційним поставкам, а також співпраці з партнерами. Зрештою, компанія Novo Nordisk зробила глобальну донацію в розмірі 10 млн євро (350 млн грн) для забезпечення за посередництвом ООН і Червоного Хреста гуманітарних потреб людей, які через війну були змушені покинути Україну.

Novo Nordisk має досить потужну клінічну команду, і на початок війни було заплановано 22 клінічні дослідження за участю понад 1000 пацієнтів. На жаль, з огляду на певні ризики деякі із цих досліджень довелося не починати, але всі розпочаті дослідження продовжили свою роботу. Ключовим викликом знову-таки був доступ пацієнтів до лікування, і це вдалося зробити. Дуже добре, що українці мають доступ до інновацій також у рамках клінічних досліджень, а лікарі вже сьогодні отримують досвід застосування нових препаратів (зокрема, інсуліну для призначення 1 раз на тиждень), які покликані покращувати життя людей із діабетом та іншими серйозними хронічними захворюваннями.

Підготував **Олексій Терещенко**

Міжнародна програма «Міста долають діабет»

cities
changing
diabetes

Програма державно-приватного партнерства, яка має на меті зупинити поширення цукрового діабету та ожиріння. Програму заснували у 2014 році три глобальні партнери: Центр діабету Steno в Копенгагені, Університетський коледж Лондона і Novo Nordisk. Програма діє в 40 містах світу і охоплює понад 200 мільйонів людей.

- У Києві з листопада 2021 року.
- Підписано протокол про співпрацю між Ново Нордіск Україна, КМДА та Посольством Данії, щоб об'єднати зусилля для боротьби з діабетом.
- Проведена інформаційна кампанія у наземному транспорті та метрополітені м. Києва про запобігання та раннє виявлення цукрового діабету.
- 9 прямих ефірів відбулося в межах освітнього онлайн-марафону з лікарями та експертами у сфері охорони здоров'я.
- Вже понад 2 млн людей у Києві дізналися про ознаки діабету та як йому запобігти.

ТОВ «Ново Нордіск Україна»,
Україна, 01014, м. Київ, вул. Болсуновська, 13-15,
телефон: (044) 389 44 00, факс (044) 389 44 01.
www.novonordisk.ua | www.novonordisk.com | www.diabet.org.ua

UA22NN00007

Після свого виступу Владислав Мороз відповів на запитання учасників пресбрифінгу з України.

Яким чином можуть отримати інсуліни Novo Nordisk внутрішньо переміщені особи й українські біженці за кордоном?

– З огляду на наявну систему реімбурсації внутрішньо переміщена особа може звернутися до лікаря-ендокринолога чи сімейного лікаря за новим місцем перебування, отримати електронний або паперовий рецепт і продовжити своє лікування. Що стосується українців за кордоном, то найчастіше їм надають інсуліни за рахунок гуманітарної допомоги, але є й досить велика кількість пацієнтів, які отримують терапію в рамках реімбурсації або медичної системи тієї чи тієї країни. Також деякі пацієнти мали можливість отримати певний запас інсуліну перед виїздом за кордон.

Як від початку війни здійснюється логістика препаратів компанії?

– 24 лютого сталася трохи курйозна ситуація, коли до нас приїхала вантажівка з черговою партією інсулінів і водій отримав наказ терміново повертатися до Данії разом із вантажем. Для нас це було неприйнятно, тому ми підключили всі зв'язки всередині компанії, щоб залишити ліки в Україні. Зрештою водій поїхав на тягачі, а напівпричіп залишив. Останній потрібно було розмитити та привезти на склад за 48 годин – упродовж цього часу в напівпричіпі підтримуються необхідні умови для інсулінів. Я дуже щасливий, що нам вдалося, і це була, так би мовити, перша логістична перемога. Друга

перемога полягала в тому, що ми змогли залучити партнера – данську логістичну компанію, яка погодилася поставляти препарати безпосередньо з хабу в Данії на наш склад, натепер в Україну приїхали вже шість великих вантажівок з інсулінами та препаратами для лікування гемофілії, і ця робота триває. Усі дистриб'ютори, з якими ми працюємо, забирають препарати на свої склади й далі здійснюють розподіл аптечними мережами. Загалом ситуація з логістикою стабільна й навіть перспективна.

Зважаючи на війну, чи очікуєте ви падіння продажів у 2022 році?

– Щиро кажучи, продажі – це останнє, про що ми думаємо сьогодні в Україні. Нашими пріоритетами є доступ пацієнтів до інсулінів і безпека наших співробітників. Ми розуміємо, що з таким обсягом гуманітарної допомоги, яку надала Novo Nordisk, такою кількістю вимушених переселенців та окупованих територій продажі можуть тимчасово зменшитися. Проте головне, щоб люди, які щодня повинні отримувати препарати, здійснювати ін'єкції інсуліну або інших життєво важливих ліків, мали можливість це робити.

Як щодо роботи Novo Nordisk на Росії?

– Позиція Novo Nordisk як фармацевтичної компанії полягає в тому, що ми категорично засуджуємо збройну агресію Росії проти України. Водночас

важливою метою компанії є забезпечення доступу до лікування хронічних захворювань у всьому світі, ми бачимо це як універсальне право кожної людини. Тому Novo Nordisk продовжує постачати препарати в Росію, де налічується 700 тис. залежних від лікування хворих. Що стосується нашої активної позиції, то крім засудження ми зупинили всі маркетингові інвестиції в цю країну, а також інвестиції в нові клінічні дослідження.

Як в умовах війни ви інформаційно підтримуєте лікарів?

– Протягом перших тижнів лікарям явно було не до інформаційної підтримки, але поступово ця потреба відновилася, значною мірою через те, що багато пацієнтів мали нові запитання: як переходити на новий інсулін, як правильно титрувати дозу тощо. Для комунікації з лікарями ми підтримували конференції, котрі проводили Асоціація ендокринологів України й Українська діабетична асоціація; наприкінці березня відновили візити до лікарів – спочатку в онлайн-форматі, а потім і у звичайному форматі.

Чи змінилися пропорції окремих продуктів компанії у структурі продажів? Які інноваційні препарати Novo Nordisk нещодавно з'явилися чи з'являться в Україні цього року?

– Щодо пропорцій продуктів, то ми не помітили суттєвої різниці, насамперед через те, що головна

потреба натепер – це забезпечити достатню кількість інсулінів, і ми продовжуємо поставляти й надаємо гуманітарну допомогу всіма видами інсулінів. Але ми чуємо від лікарів, що є тенденція до частішого використання аналогових інсулінів, оскільки вони надають більше переваг пацієнтам із діабетом щодо контролю захворювання, зменшення частоти гіпоглікемії й інших тяжких небажаних подій.

Наприкінці минулого року ми запустили новий рецептурний препарат для лікування ожиріння (САКСЕНДА®, активна речовина – ліраглутид, – Прим. ред.). Загалом ми дуже серйозно ставимося до цієї проблеми, бо розуміємо: ожиріння – це небезпечне хронічне захворювання, що призводить до багатьох інших хронічних хвороб. Отже, якщо ми ефективно зможемо контролювати проблему, це стане важливим інструментом для того, щоб запобігати розвитку інших захворювань, зокрема цукрового діабету та серцево-судинних хвороб, які є провідною причиною смертності в Україні.

Усі інноваційні препарати, про які говорили сьогоднішні спікери протягом глобальної частини пресбрифінгу, також плануються до запуску в Україні, ймовірно, з горизонтом упродовж 3-5 років. Найімовірніше, першим з'явиться інсулін для використання 1 раз на тиждень, це дійсно буде справжнім проривом у лікуванні діабету.